

Remissvar

Nynäshamns kommuns vatten- och avloppsplan 2021

Inledning

Vattenförsörjning och avloppshantering har stor betydelse för människors hälsa och välmående. Vatten- och avloppsplanen (VA planen) har också stor effekt på miljön, djur och natur och måste ta i akt både dagens och framtidens krav och utmaningar. Nynäshamns Naturskyddsförenings (NNF) förstår att det inte är lätt att hitta lösningar som fungerar för allt och alla och vår bedömning är att planen överlag är av hög kvalitet, väl presenterad, baserat på både Sveriges och EU:s regler och tar in VA perspektivet i sin helhet. Vi presenterar nedan våra tankar och funderingar med avsikt att stötta arbetet med planen.

Dricksvatten

Dricksvatten borde vara just det, endast för förtäring. Vi använder dricksvatten för mycket som inte kräver det och tillgodogör inte möjligheterna att reducera, återanvända och recirkulera det vatten vi har. Åtgärder som gör att vårt dricksvatten räcker och därmed minskar vårt behov av att importera dricksvatten från Stockholm välkomnas.

Försörjning av det kommunala dricksvattnet är idag till en stor del beroende av vatten från Mälaren. Det talas om att det i framtiden behövs en ny ledning från Mälaren eftersom kapaciteten på den nuvarande inte kommer att räcka till.

Det finns många bra förslag i den presenterade VA planen som bidrar till hållbarhet inom dricksvattenförsörjning. Vi ser positivt på en överföringsledning från den västra delen av kommunen till den östra som tar vatten från vattentäkten Gorran underlättar till exempel behovet att utöka vattenintaget från Mälaren.

Vi instämmer helt med ett utökat skydd för de befintliga och potentiella framtida vattentäkterna genom att ingen ny exploatering tillkommer i vattenskyddsområden och där isälvsavlagringar går ända upp till markytan och grundvattnets sårbarhet för föroreningar är hög.

En satsning på ökad medvetenhet som därmed ändrar beteenden är påvisat effektivt och det är bra att det är med i planen.

Vi föreslår att:

- Kommunen blir mer självförsörjande på vatten och att vattenförsörjningen ska göras mindre sårbar genom att minska beroendet av vatten från Mälaren och utöka alternativa vattentillgångar i kommunen.
- Vattensnål teknik som kan användas i hemmet, införs i alla kommunala byggnader och installeras som standard vid nybygge av skolor mm. Ökad erfarenhet och tillgänglighet av teknik ökar förtroendet och tillvalet.

Naturskyddsföreningen Nynäshamn

- Vattensnål teknik bör vara en föreskrift för att få bygglov, särskilt i områden där det kan råda vattenbrist.
- Vattenmätare bör installeras som standard och en vattentaxa införs baserad på bruk. Det bör leda till mer varsam förbrukning, tillval av vattensnål teknik och att färre installerar pooler mm som slukar färskvatten.
- Uppsamling, besparande och användning av dagvatten för ändamål som inte behöver vatten av dricks-kvalitet är väl etablerad i många länder. I Sverige samlar vi sällan upp dagvatten och missar då en värdefull och mindre sårbar vattenresurs. Dagvatten från tak kan användas till tvätt, disk, spolning av toaletter, bevattning, mm. Stora cisterner för uppsamling av dagvatten och tillhörande anpassningar för utökat användning i hushållet och i verksamheter bör förespråkas och helst bli standard i alla nybyggen.
- Vi är vana vid att ta färskvatten, använda det under en kort period och släppa ut det förorenat. Det är ett linjärt användande och har fungerat hitintills eftersom naturen har tagit hand om det. Situationen förändras nu på grund av klimatförändringar och befolkningsökning. Vi behöver tänka mer cirkulärt och återanvända vatten. Återanvändning av bad- och duschvatten inom hushållet bör förenklas, särskilt med tanke på spolning av toaletter och trädgårdsbevattning. Renat vatten från reningsverk kunde gå till så kallad teknisk användning som i tillverkningsprocesser, parker och jordbruket. Teknik finns också för att återföra renat vatten till grundvattnet.
- En avsaltningsanläggning kan vara tänkvärt att av strategiska skäl ha en säkring. Avsaltnings tekniken har förbättrats avsevärt och energiåtgången minskats. Tekniken används numera på Gotland och då intresset i avsaltnings ökar globalt kan man förvänta vidare förbättringar inom den nära framtiden.

Reningsverk

Reningsverket i Nynäshamn är ett avancerat reningsverk, kapaciteten kan lätt byggas ut allteftersom kommunen växer och den biologiska reningen är mycket effektiv. SBR-tekniken är lämpligast för större anläggningar och det talar för en överföringsledning från de gamla reningsverken till Nynäshamn.

I omhändertagning av slam är det viktigt att näringsämnen, särskilt fosfor, en ändlig resurs, återförs till kretsloppet på ett säkert sätt.

Vi föreslår att:

- Dagvatten hanteras genom grönytor mm och att därmed inte så stora flöden når reningsverket och det leder till ett minskat behov av att bygga ut.
- I dagsläget, att slam inte används i jordbruket. I många länder är det förbud mot att göra det. Svenska Naturskyddsföreningen anser att REVAQ certifieringen och Jordbruksverket inte reglerar vissa miljöfarliga ämnen bra nog, till exempel, organiska föroreningar, läkemedelsrester och mikroplaster. Att använda slam på jordbruksmark medför en för stor risk för förorening av åkermark. Svenska Naturskyddsföreningen anser att ett system bör utvecklas som säkerställer att näringen i slam kan tas tillvara utan risk för förorening.

Naturskyddsföreningen Nynäshamn

- Källsortering av toalettavfall minskar till stor del förekomsten av organiska föroreningar och mikroplaster och underlättar återföringen av ämnen till kretsloppet. Vi välkomnar satsningen på att det inte ska blandas med annat slam och istället undergå till exempel ureahygienisering.
- Kraven på små avlopp, särskilt för fritidshus, är möjligen för höga och kostsamma. VA-guiden med stöd av Havs- och vattenmyndighetens anslag för utvecklingsprojekt har tagit fram en guide till VA lösningar för enskilda avlopp. I guiden finns det enklare lösningar än de som beskrivs i VA förslaget. Ett online-formulär med val baserade på behov, ekonomi samt drift och underhålls-möjligheter skulle kunna vägleda till hushålls anpassade lösningar.
- Personliga tidsbegränsade tillstånd som uppmuntrar beteenden som leder till minskning, återbruk och kretsloppsanpassning är också tänkbara.

Dagvatten

Dagvatten ingår endast översiktligt i VA-planen då det kommer att hanteras i en särskild dagvattenplan.

Vi föreslår att:

- Dagvatten omhändertas på plats och inte på reningsverket.
- Uppsamling av regnvatten från tak till behov som inte kräver dricksvatten kan underlätta försörjningen av vatten.
- Gröna tak, växtdiken, mm kan både minska risken för översvämningar och ta hand om föroreningar. Det finns bra beprövade exempel bland annat i Norra Djurgårdsstaden och i Kungsträdgården i Stockholm.

Ledningsnät

Kontroll på det storskaliga, inom både vattenförsörjning och avloppshantering, är ofta enklare och bättre än inom det småskaliga och därför ser vi positivt på att de små reningsverk i Marsta och Torp stängs ner och spillvattnet tas till reningsverket i Nynäshamn. Utsläppsområdena från Torp och Marsta är ömtåliga och övergödning av Östersjön är bland annat orsakat av utsläpp från dåligt fungerande reningsverk.

Utbyggnad av ledningsnät är kostsamt för både kommunen och de som skall anslutas. Från en kostnadssynpunkt, är bedömningen att inte bygga ut ledningsnätet till områden långt ifrån det nuvarande helt rätt. Vi anser överlag att de enskilda avloppen har en ganska liten inverkan på vattenkvaliteten i Östersjön.

VA-planen visar klart att det är och kan bli problem med vattenförsörjning i delar av kommunen dit ledningsnätet inte kommer att dras, särskilt i kustområden.

Vi föreslår att:

- Effektiva lösningar till vattenförsörjning i områden dit ledningsnätet inte kommer att dras, kräver lokalt anpassad information och rådgivning som ökar förståelse för

Naturskyddsföreningen Nynäshamn

behovet och fördelarna med både ändrade beteenden och teknik som kan bidra att lösa problemen.

Bebyggelse Utveckling

Det är stor press på att kommunen skall växa och det innebär bebyggelseutveckling. Vi i NNF välkomnar restriktioner av bebyggelseutveckling i områden där vattenförsörjningen kan bli ett problem och i känsliga vattentäktsområden.

Vi föreslår att:

- Framtida tillväxt måste anpassas mer till vad de lokala naturliga resurserna kan tillgodose.

VA Ekonomi

I Storbritannien, till exempel, är utbyggnad och uppkoppling till allmän VA finansierad av staten och den enskilda har ingen direkt anläggningsavgift. En stor fördel med statlig finansiering är att arbetet med förbättringen av VA går snabbare och ger stor gagn för både människan och miljön.

Vi föreslår att:

- En avloppsanläggning kostnad på 200 000:- eller en uppkopplingskostnad av 300 000:- är stora summor och för många inte lätt att få ihop.
- VA frågan omfattar hela Sverige och kommuner bör kräva mer statlig finansiering.

Styrelsen Nynäshamns Naturskyddsförening

2021/09/13

Anna Evans

Ordförande och firmatecknare Nynäshamns Naturskyddsförening

Mob: 0700 619 321

E-post: nynashamn@naturskyddsforeningen.se